

Υπόθεση C-428/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

11 Σεπτεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Apelacyjny w Warszawie (Πολωνία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

28 Αυγούστου 2020

Ενάγουσα:

A. K.

Εναγόμενο:

Skarb Państwa

[παραλειπόμενα]

ΔΙΑΤΑΞΗ

Στις 28 Αυγούστου 2020

το Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny (εφετείο Βαρσοβίας - πρώτο πολιτικό τμήμα, Πολωνία) [παραλειπόμενα]:

[παραλειπόμενα]

αφού εξέτασε στις 28 Αυγούστου 2020 στη Βαρσοβία

[παραλειπόμενα]

την υπόθεση που αφορά αγωγή της A. K.

κατά του Skarb Państwa (Δημοσίου Ταμείου, Πολωνία), εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό (...)

για καταβολή χρηματικού ποσού

κατόπιν έφεσης που άσκησε η ενάγουσα (νυν εκκαλούσα) κατά της απόφασης του Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία)

[παραλειπόμενα]

διατάσσει:

1. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως για την εξέταση του ακολούθου ερωτήματος:

Έχει το άρθρο 2 της οδηγίας 2005/14/EK, της 11ης Μαΐου 2005, για τροποποίηση των οδηγιών 72/166/EOK, 84/5/EOK, 88/357/EOK και 90/232/EOK του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/26/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία οχημάτων, την έννοια ότι κράτος μέλος, που όρισε μεταβατική περίοδο για την προσαρμογή των ελάχιστων ποσών κάλυψης, είχε υποχρέωση να αυξήσει τα ποσά κάλυψης τουλάχιστον έως το ήμισυ των οριζόμενων στο τροποποιηθέν άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 84/5/EOK ποσών εντός 30 μηνών μετά την παρέλευση της προθεσμίας συμμόρφωσης με την οδηγία:

- σε σχέση με όλες τις συμβάσεις ασφάλισης αυτοκινήτων οχημάτων που ισχύουν μετά το πέρας των 30 αυτών μηνών, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων που συνήφθησαν πριν από τις 11 Δεκεμβρίου 2009, αλλά παρέμειναν σε ισχύ μετά την ημερομηνία αυτή, όσον αφορά ζημιογόνα γεγονότα που επήλθαν μετά τις 11 Δεκεμβρίου 2009,

- ή αποκλειστικά σε σχέση με τις νέες συμβάσεις ασφάλισης αυτοκινήτων οχημάτων που συνήφθησαν μετά τις 11 Δεκεμβρίου 2009;

2. Δυνάμει του άρθρου 177, παράγραφος 1, στοιχείο 3¹ του ΚΠολΔ αναστέλλει τη διαδικασία της έφεσης.

[παραλειπόμενα]

ΣΚΕΠΤΙΚΟ [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Άρθρο 2 της οδηγίας 2005/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τροποποίηση των οδηγιών 72/166/EOK, 84/5/EOK, 88/357/EOK και 90/232/EOK του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/26/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία οχημάτων (EE L 149/14, στο εξής: οδηγία 2005/14), σε συνδυασμό με το άρθρο 29 της οδηγίας 2009/103/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009), σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων και τον έλεγχο της υποχρέωσης προς ασφάλιση της ευθύνης αυτής (EE L 233/11, στο εξής: οδηγία 2009/103).

Άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντικείμενο της διαφοράς

1. Αντικείμενο της διαφοράς αποτελεί αγωγή αποζημίωσης κατά του Skarb Państwa (Δημόσιου Ταμείου) με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από την πλημμελή, ατελή εφαρμογή της οδηγίας 2005/14.

Πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

2. Στις 12 Οκτωβρίου 2010 [παραλειπόμενα] έλαβε χώρα τροχαίο δυστύχημα στην Πολωνία [παραλειπόμενα], το οποίο είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο 16 ατόμων, μεταξύ των οποίων και της G. M., καθώς και του υπαίτιου - οδηγού V. (...), ο οποίος καλυπτόταν με ασφάλιση αστικής ευθύνης αυτοκινήτων οχημάτων, δυνάμει σύμβασης ασφάλισης που είχε συνάψει για την περίοδο από τις 8 Δεκεμβρίου 2009 έως τις 7 Δεκεμβρίου 2010 με την (...) S.A. με έδρα στο Ł. [παραλειπόμενα].

3. Αναφορικά με τον θάνατο της G. M., η κόρη της - ενάγουσα A.K. δήλωσε στις 2 Μαρτίου 2011 τη ζημία στην (...), ζητώντας χρηματική ικανοποίηση και αποκατάσταση της ζημίας. Κατά τη διαδικασία της εκκαθάρισης, η ενάγουσα έλαβε εν τέλει από την (...) το ποσό των 47 000 πολωνικών ζλότι (PLN) ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, δυνάμει του άρθρου 446, παράγραφος 4, του αστικού κώδικα, καθώς και το ποσό των 5 000 πολωνικών ζλότι (PLN) ως αποζημίωση λόγω της σημαντικής επιδείνωσης των συνθηκών διαβίωσής της, [δυνάμει] του άρθρου 446, παράγραφος 3, του αστικού κώδικα.

4. Η A. K. πληροφορήθηκε τελικά από την (...) ότι είχε εξαντληθεί το ποσό κάλυψης από το υπ' αριθ. (...) ασφαλιστήριο αστικής ευθύνης.

Αιτήματα της αγωγής και επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

5. Η ενάγουσα ζητεί από το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) αποζημίωση ύψους 78 000 πολωνικών ζλότι (PLN) πλέον τόκων υπερημερίας για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη λόγω ατελούς εφαρμογής της οδηγίας 2005/14. Ισχυρίζεται ότι, σε περίπτωση ορθής εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, θα είχε εισπράξει επιπλέον 78 000 πολωνικά ζλότι (PLN) ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη ως αποτέλεσμα του θανάτου της μητέρας της. Η εσφαλμένη εφαρμογή της οδηγίας τής στέρησε τη δυνατότητα να λάβει την παροχή αυτή από την (...), πράγμα που συνεπάγεται ότι το εναγόμενο προκάλεσε ισόποση περιουσιακή ζημία στην ενάγουσα.

6. Η ενάγουσα παρατηρεί ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας όφειλε να μεταφέρει τις διατάξεις της οδηγίας 2005/14 κατά τρόπο ώστε, στις 11 Δεκεμβρίου 2009, το ποσό κάλυψης σε όλες τις συμβάσεις υποχρεωτικής ασφάλισης αστικής ευθύνης κατόχων αυτοκινήτων οχημάτων να ανέρχεται σε περίπτωση σωματικής βλάβης σε 2 500 000 ευρώ ανά αξίωση. Παράλληλα, ο ustawa z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach

obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (νόμος της 24ης Μαΐου 2007 για την τροποποίηση του νόμου για τις υποχρεωτικές ασφαλίσεις, το Ταμείο Εγγυήσεων Ασφαλίσεων και την Ένωση Ασφαλιστών Αυτοκινήτων Οχημάτων Πολωνίας και του νόμου για την ασφαλιστική δραστηριότητα) εισήγαγε διαφοροποιήσεις ως προς την έκταση της προστασίας κατά τρόπο ώστε το επίπεδο προστασίας των ζημιωθέντων από ζημιόγωνα γεγονότα επερχόμενα μεταξύ 11ης Δεκεμβρίου 2009 και Δεκεμβρίου 2010 να εξαρτάται από την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης ασφάλισης. Συγκεκριμένα, κατά την εν λόγω περίοδο βρίσκονταν σε ισχύ τόσο συμβάσεις συναφθείσες από τις 11 [σελ. 3 του πρωτοτύπου] Δεκεμβρίου 2009 και εφεξής που προέβλεπαν ποσό κάλυψης ύψους 2 500 000 ευρώ, όσο και συμβάσεις συναφθείσες πριν από τις 11 Δεκεμβρίου 2009, στις οποίες το ποσό κάλυψης ανερχόταν μόλις σε 1 500 000 ευρώ.

7. Το εναγόμενο Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) - Υπουργός (...) ζητεί την απόρριψη της αγωγής. Υποστηρίζει ότι η εφαρμογή της οδηγίας ήταν ορθή. Επικαλείται συναφώς την αρχή της μη αναδρομικότητας των νόμων και επισημαίνει, επιπλέον, ότι διεξήχθη διαδικασία κινηθείσα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά της Πολωνίας για παράβαση [παραλειπόμενα] (...) σχετικά με παρατυπίες κατά την εφαρμογή της οδηγίας 2005/14, αλλά στις 28 Απριλίου 2016 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση περάτωσης της διαδικασίας. Ως εκ τούτου, το εναγόμενο εκτιμά ότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης.

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

8. Οδηγία 2005/14

Άρθρο 2

Τροποποίηση της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ

Το άρθρο 1 της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 1

1. Η ασφάλιση που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 72/166/ΕΟΚ καλύπτει υποχρεωτικά τις υλικές ζημιές και τις σωματικές βλάβες.

2. Με την επιφύλαξη μεγαλύτερων ποσών εγγύησης που ενδεχομένως ορίζουν τα κράτη μέλη, κάθε κράτος μέλος απαιτεί τα ελάχιστα ποσά υποχρεωτικής ασφάλισης να ανέρχονται:

α) σε περίπτωση σωματικής βλάβης, ελάχιστο ποσό κάλυψης 1 000 000 ευρώ για κάθε θύμα ή 5 000 000 ευρώ για κάθε αξίωση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων·

β) σε περίπτωση υλικών ζημιών, σε 1 000 000 ευρώ για κάθε αξίωση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων.

Τα κράτη μέλη μπορούν, εφόσον απαιτείται, να ορίσουν μεταβατική περίοδο έως και πέντε ετών από την ημερομηνία εφαρμογής της οδηγίας 2005/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για την τροποποίηση των οδηγιών 72/166/ΕΟΚ, 84/5/ΕΟΚ, 88/357/ΕΟΚ και 90/232/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/26/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων, για να προσαρμόσουν τα οικεία ελάχιστα ποσά κάλυψης στα ποσά που προβλέπει η παρούσα παράγραφος.

Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να κάνουν χρήση της ως άνω προβλεπόμενης μεταβατικής περιόδου ενημερώνουν την Επιτροπή και αναφέρουν τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Εντός 30 μηνών από την ημερομηνία εφαρμογής της οδηγίας 2005/14/EK, τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν αυξήσει τις εγγυήσεις τουλάχιστον έως το ήμισυ των επιπέδων που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο.»

9. Οδηγία 2009/103

Άρθρο 29 Κατάργηση

Οι οδηγίες 72/166/ΕΟΚ, 84/5/ΕΟΚ, 90/232/ΕΟΚ, 2000/26/EK και 2005/14/EK, όπως τροποποιήθηκαν με τις οδηγίες που παρατίθενται στο παράρτημα Ι μέρος Α, καταργείται, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά στις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής των οδηγιών που εμφανίζονται στο παράρτημα Ι μέρος Β. (...) [σελ. 4 του πρωτοτύπου]

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

10. Ustawa z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (νόμος της 24ης Μαΐου 2007 για την τροποποίηση του νόμου για τις υποχρεωτικές ασφαλίσσεις, το Ταμείο Εγγυήσεων Ασφαλίσεων και την Ένωση Ασφαλιστών Αυτοκινήτων Οχημάτων Πολωνίας και του νόμου για την ασφαλιστική δραστηριότητα, Dz. U. 102, θέση 691, στο εξής: νόμος της 24ης Μαΐου 2007).

Άρθρο 1

Στον ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (νόμο για τις υποχρεωτικές ασφαλίσσεις, το Ταμείο Εγγυήσεων Ασφαλίσεων και την Ένωση Ασφαλιστών Αυτοκινήτων Οχημάτων Πολωνίας, Dz.U. 124, θέση 1152, όπως έχει τροποποιηθεί,) εισάγεται η εξής τροποποίηση:

παράγραφος 1 (...)

Η παράγραφος 2 του άρθρου 36, παράγραφος 1, τροποποιείται ως εξής: 1. Η αποζημίωση καθορίζεται και καταβάλλεται εντός των ορίων της αστικής ευθύνης του κατόχου ή του οδηγού του αυτοκινήτου οχήματος, δεν μπορεί όμως να υπερβαίνει το ύψος του συμφωνηθέντος στην σύμβαση ασφάλισης ποσού κάλυψης. Το ποσό κάλυψης δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το αντίστοιχο σε πολωνικά ζλότι (PLN) ποσό:

1) σε περίπτωση σωματικής βλάβης, των 5 000 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων,

2) σε περίπτωση υλικών ζημιών, του 1 000 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων

— το οποίο καθορίζεται με βάση το μέσο επιτόκιο που ανακοινώνεται από την Εθνική Τράπεζα της Πολωνίας κατά την ημέρα επέλευσης της ζημίας.

(...)

Άρθρο 3

Στις ασφαλιστικές συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εφαρμόζονται οι προϊσχύσασες διατάξεις.

Άρθρο 5

Σε περίπτωση ασφαλιστικών συμβάσεων αστικής ευθύνης κατόχων αυτοκινήτων οχημάτων και των ασφαλιστικών συμβάσεων αστικής ευθύνης γεωργών, το ελάχιστο ύψος του αντίστοιχου σε πολωνικά ζλότι (PLN) ποσού κάλυψης ανέρχεται:

1) για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί έως τις 10 Δεκεμβρίου 2009:

α) σε περίπτωση σωματικής βλάβης, σε 1 500 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων,

β) σε περίπτωση υλικών ζημιών, σε 300 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων

— το οποίο καθορίζεται με βάση το μέσο επιτόκιο που ανακοινώνεται από την Εθνική Τράπεζα της Πολωνίας κατά την ημέρα επέλευσης της ζημίας.

2) για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί από τις 11 Δεκεμβρίου 2009 έως τις 10 Ιουνίου 2012:

α) σε περίπτωση σωματικής βλάβης, σε 2 500 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων,

β) σε περίπτωση υλικών ζημιών, σε 500 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων **[σελ. 5 του πρωτοτύπου]**

— το οποίο καθορίζεται με βάση το μέσο επιτόκιο που ανακοινώνεται από την Εθνική Τράπεζα της Πολωνίας κατά την ημέρα επέλευσης της ζημίας.

11. Kodeks cywilny (αστικός κώδικας, στο εξής: AK)

Άρθρο 446, παράγραφος 1. Εφόσον επήλθε θάνατος του ζημιωθέντος συνεπεία σωματικής βλάβης ή πρόκλησης βλάβης της υγείας, ο υπόχρεος για την αποκατάσταση της ζημίας οφείλει να αποδώσει τις ιατρικές δαπάνες και τα έξοδα κηδείας σε όποιον επιβαρύνθηκε με αυτά. (...)

Παράγραφος 4. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να επιδικάσει στα μέλη της οικογένειας του θανόντος εύλογο ποσό ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστησαν.

Άρθρο 417, παράγραφος 1. Την ευθύνη για ζημία η οποία προκλήθηκε από παράνομη πράξη ή παράλειψη κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας φέρει το Δημόσιο ή ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης ή κάθε άλλο νομικό πρόσωπο το οποίο νομίμως ασκεί την εν λόγω εξουσία.

Άρθρο 417¹, παράγραφος 4. Εάν η ζημία προκλήθηκε λόγω παράλειψης θέσπισης νομοθετικής πράξης της οποίας η θέσπιση είναι υποχρεωτική βάσει νομοθετικής διάταξης, ο παράνομος χαρακτήρας της παράλειψης θέσπισης της εν λόγω πράξης διαπιστώνεται από το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η διαδικασία για την αποκατάσταση της ζημίας.

12. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (νόμος της 22ας Μαΐου 2003 για τις υποχρεωτικές ασφαλίσεις, το Ταμείο Εγγυήσεων Ασφαλίσεων και την Ένωση Ασφαλιστών Αυτοκινήτων Οχημάτων Πολωνίας, Dz.U. 124, θέση 1152, όπως έχει τροποποιηθεί, στο εξής: νόμος για τις υποχρεωτικές ασφαλίσεις):

Άρθρο 19, παράγραφος 1. Ο ζημιωθείς λόγω της επέλευσης γεγονότος που καλύπτεται από την υποχρεωτική ασφάλιση αστικής ευθύνης δύναται να στραφεί απευθείας κατά της ασφαλιστικής επιχείρησης. (...)

Άρθρο 26, παράγραφος 1. Η σύμβαση ασφάλισης αστικής ευθύνης των κατόχων αυτοκινήτων οχημάτων συνάπτεται για 12 μήνες, με την επιφύλαξη του άρθρου 27.

Η πορεία της διαδικασίας στα πολιτικά δικαστήρια

13. Με απόφαση της 30ής Μαΐου 2016 το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο της Βαρσοβίας, Πολωνία) απέρριψε την αγωγή. Το

δικαστήριο διαπίστωσε ότι δεν είχε εξαντληθεί το ποσό κάλυψης από το ασφαλιστήριο υπ' αριθ. (...), οπότε η ενάγουσα δεν υπέστη ζημία. Το Sąd Apelacyjny (εφετείο) [παραλειπόμενα] εξαφάνισε την ανωτέρω απόφαση και ανέπεμψε την υπόθεση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Το Sąd Apelacyjny (εφετείο) έκρινε ότι το ποσό κάλυψης είχε εν τέλει εξαντληθεί και ότι, ως εκ τούτου, εναπέκειτο στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο να αποφανθεί επί της αιτίας περί εσφαλμένης εφαρμογής της οδηγίας 2005/14 και να καθορίσει αν η ενάγουσα υπέστη ζημία.

14. Με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2019 το Sąd Okręgowy (περιφερειακό δικαστήριο) απέρριψε εκ νέου την αγωγή.

15. Παραπέμποντας στο άρθρο 417¹, παράγραφος 4, ΑΚ, το δικαστήριο έκρινε ότι οι διατάξεις δεν παρέχουν στον πολίτη το δικαίωμα χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη σε περίπτωση νομοθετικής αδράνειας. Κατά το Sąd Okręgowy (περιφερειακό δικαστήριο), η ενάγουσα ζητεί την χρηματική ικανοποίηση και όχι αποζημίωση.

16. Επιπλέον, το δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 2005/14 εφαρμόστηκε ορθά, με την πρόβλεψη νόμιμων μεταβατικών περιόδων για την αύξηση των ποσών κάλυψης έως το ήμισυ του ύψους-στόχου, καθώς και έως το τελικό ύψος των ποσών αυτών. Το Sąd Okręgowy (περιφερειακό δικαστήριο) είναι της άποψης ότι η προβλεπόμενη στην οδηγία υποχρέωση αύξησης των ποσών κάλυψης αφορούσε μόνον τις συμβάσεις που συνήφθησαν μετά το πέρας των μεταβατικών περιόδων και δεν κάλυπτε την απαίτηση της αύξησης του ποσού κάλυψης στις συμβάσεις που είχαν συναφθεί πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, έστω και αν οι συμβάσεις αυτές παρείχαν ασφαλιστική κάλυψη [σελ. 6 του πρωτοτύπου] και για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Το δικαστήριο αναφέρθηκε στις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της μη αναδρομικότητας και της συμβατικής ελευθερίας.

17. Ο Πολωνός νομοθέτης, ο οποίος μετέφερε τις βασικές αρχές της οδηγίας στην πολωνική έννομη τάξη με τον νόμο της 24ης Μαΐου 2007, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 11 Ιουνίου 2007, έκανε χρήση των δικαιωμάτων για τις μεταβατικές περιόδους, που επιτρέπουν τη σταδιακή αύξηση των ποσών κάλυψης του άρθρου 5 του νόμου, το οποίο προβλέπει ειδικότερα ότι σε περίπτωση συμβάσεων ασφάλισης αστικής ευθύνης κατόχων αυτοκινήτων οχημάτων το ελάχιστο ύψος του αντίστοιχου σε πολωνικά ζλότι (PLN) ποσού ανέρχεται:

- για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί έως τις 10 Δεκεμβρίου 2009: σε περίπτωση σωματικής βλάβης, σε 1 500 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων,

- για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί από τις 11 Δεκεμβρίου 2009 έως τις 10 Ιουνίου 2012: σε περίπτωση σωματικής βλάβης, σε 2 500 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων.

18. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο νομοθέτης αύξησε το ποσό κάλυψης έως το ήμισυ του ποσού-στόχου για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί από τις 11 Δεκεμβρίου 2009 έως τις 10 Ιουνίου 2012. Η σύμβαση ασφάλισης αστικής ευθύνης του υπαιτίου για το ατύχημα στο οποίο βρήκε τον θάνατο η μητέρα της ενάγουσας συνήφθη στις 8 Δεκεμβρίου 2009. Τυγχάνει εφαρμογής σε αυτήν το άρθρο 5, σημείο 1, του νόμου της 24ης Μαΐου 2007, σύμφωνα με το οποίο το ελάχιστο ποσό κάλυψης σε περίπτωση σωματικής βλάβης ανέρχεται σε 1 500 000 ευρώ για κάθε αξίωση καλυπτόμενη από την ασφάλιση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των θυμάτων.

19. Το Sąd Okręgowy (περιφερειακό δικαστήριο) εκτιμά ότι τέτοια εφαρμογή της οδηγίας 2005/14 ήταν πλήρης και ορθή.

20. Η ενάγουσα άσκησε έφεση κατά της απόφασης της 20ής Μαρτίου 2019 του Sąd Okręgowy (περιφερειακού δικαστηρίου) προβάλλοντας συγκεκριμένα παράβαση του άρθρου 417¹, παράγραφος 4, ΑΚ, υποστηρίζοντας ότι κακώς έγινε δεκτό ότι το εναγόμενο προέβη σε ορθή μεταφορά της οδηγίας 2005/14 στην εθνική έννομη τάξη.

Σκεπτικό της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

21. Το Sąd Apelacyjny (εφετείο) επισημαίνει ότι από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 2013 στην υπόθεση C-22/12 δεν αμφισβητείται ότι η υποχρεωτική ασφάλιση της αστικής ευθύνης που απορρέει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων πρέπει να καλύπτει και τη χρηματική ικανοποίηση για μη υλικές ζημιές που έχουν υποστεί οι συγγενείς των ζημιωθέντων που έχουν αποβιώσει σε τροχαίο ατύχημα, εφόσον η χρηματική αυτή ικανοποίηση εμπίπτει, κατά το εφαρμοστέο στη διαφορά εθνικό δίκαιο, στο πεδίο της αστικής ευθύνης του ασφαλισμένου. Η προστασία που πρέπει να εξασφαλίζεται στο πλαίσιο αυτό εκτείνεται σε κάθε πρόσωπο που, κατά την εθνική νομοθεσία περί αστικής ευθύνης, δικαιούται να αξιώσει αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από αυτοκίνητο όχημα.

22. Το πολωνικό δίκαιο προβλέπει τέτοια χρηματική ικανοποίηση στο άρθρο 446, παράγραφος 4, ΑΚ. Η προβλεπόμενη στο εν λόγω άρθρο χρηματική ικανοποίηση ισχύει στην περίπτωση της υποχρεωτικής ασφάλισης αστικής ευθύνης κατόχων αυτοκινήτων οχημάτων.

23. Κατά το Sąd Apelacyjny (εφετείο), αν η ενάγουσα δεν έλαβε την οφειλόμενη από την (...) χρηματική ικανοποίηση λόγω εξάντλησης του ποσού κάλυψης, εξ αυτού προκύπτει περιουσιακή ζημία που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της παροχής που καταβλήθηκε από την (...) και της οφειλόμενης παροχής. Εφόσον κριθεί ότι ευσταθεί η αιτίαση περί εσφαλμένης εφαρμογής της οδηγίας, το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) θα είναι υπεύθυνο για την προκληθείσα ζημία, σύμφωνα με το άρθρο 417¹, παράγραφος 4, ΑΚ.

24. Το Sąd Apelacyjny (εφετείο) επισημαίνει ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 2005/14, η ίδια αποσκοπεί στη διασφάλιση της προστασίας των

θυμάτων. Το Sąd Apelacyjny (εφετείο) δεν εντοπίζει στην οδηγία 2005/14 κάποιο στοιχείο που να συνηγορεί υπέρ του ότι η αυξημένη προστασία θα μπορούσε να καλύπτει τμήμα μόνο των θυμάτων για χρονική περίοδο ενός έτους μετά το πέρας 30 μηνών από τη μεταβατική περίοδο (και αναλογικά, ενός έτους μετά το πέρας της πενταετούς μεταβατικής περιόδου). Ειδικότερα, κανένα στοιχείο της οδηγίας δεν περιορίζει ρητώς την υποχρέωση αύξησης του ποσού κάλυψης μόνον ως προς συμβάσεις συναφθείσες από τις 11 Δεκεμβρίου 2009 και εφεξής, αποκλειομένων των προηγουμένως συναφθεισών ασφαλιστικών συμβάσεων, οι οποίες παρέμειναν παρόλα αυτά σε ισχύ για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά τις 11 Δεκεμβρίου 2009.

25. Το Sąd Apelacyjny (εφετείο) δεν αντιλαμβάνεται πώς θα μπορούσε να δικαιολογηθεί η διαφορά του επιπέδου νομικής προστασίας προσώπων που υπήρξαν κατά την ίδια χρονική περίοδο θύματα σε διάφορα τροχαία ατυχήματα, κατά μείζονα δε λόγο καθόσον η διαφορετική αυτή προστασία θα αποτελούσε συνάρτηση τυχαίου γεγονότος, όπως η ημερομηνία [σελ. 7 του πρωτοτύπου] σύναψης της σύμβασης ασφάλισης που καλύπτει το όχημα του υπαιτίου του ατυχήματος. Το δικαστήριο δεν βρίσκει επιχειρήματα που να δικαιολογούν νομική ερμηνεία της οδηγίας η οποία να επιτρέπει την παράλληλη ισχύ συμβάσεων των οποίων το ποσό κάλυψης της υποχρεωτικής ασφάλισης αστικής ευθύνης ανέρχεται στο ποσό των 2 500 000 ευρώ και συμβάσεων των οποίων το ποσό κάλυψης είναι πολύ μικρότερο, δηλαδή 1 500 000 ευρώ.

26. Το Sąd Apelacyjny (εφετείο) δεν πείθεται από την αρχή της μη αναδρομικότητας των νόμων στην οποία στηρίζεται το εναγόμενο και το Sąd Okręgowy (περιφερειακό δικαστήριο). Η αρχή αυτή δεν απαγορεύει την τροποποίηση των ισχυουσών συμβατικών σχέσεων για το μέλλον.

27. Αμφιβολίες επίσης προκαλεί, εν προκειμένω, η επίκληση της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Συγκεκριμένα, η μεγάλη χρονική περίοδος για την εφαρμογή της οδηγίας καθώς και το δικαίωμα χρήσης μεταβατικών περιόδων είχε ως αποτέλεσμα να διαρκέσει η νομοθετική διαδικασία ικανό χρόνο ώστε οι συμβαλλόμενοι των συμβάσεων ασφάλισης που συνήφθησαν τον Δεκέμβριο του 2008 καθώς και κατά τη διάρκεια του 2009 να λάβουν γνώση ότι για τα ζημιογόνα γεγονότα που επρόκειτο να συμβούν από τις 11 Δεκεμβρίου 2009 και εφεξής θα αυξανόταν το επίπεδο της παρεχόμενης προστασίας. Τούτο θα μπορούσε να καταστήσει εφικτό στους ασφαλιστές να προσαρμόσουν το ύψος των ασφαλίσεων στο ύψος του νέου ποσού κάλυψης. Επομένως, η εισαγωγή νέου ποσού κάλυψης σε όλες τις συμβάσεις ασφάλισης με ισχύ από τις 11 Δεκεμβρίου 2009 και εφεξής θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί τηρουμένης της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

28. Για τους παραπάνω λόγους το Sąd Apelacyjny (εφετείο) κλίνει προς την ερμηνεία του άρθρου 2 της οδηγίας 2005/14 την οποία προτείνει η ενάγουσα.

29. Το γεγονός ότι το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα του άρθρου 2 της οδηγίας 2005/14 συνίσταται στην παροχή συγκεκριμένων δικαιωμάτων σε ιδιώτες δεν

δημιουργεί αμφιβολίες στο Sąd Apelacyjny (εφετείο). Σκοπός της διάταξης αυτής ήταν η αύξηση του επιπέδου προστασίας των θυμάτων, μεταξύ άλλων με την αύξηση των ποσών κάλυψης στις ασφαλιστικές συμβάσεις. Συγκεκριμένα, εφόσον αποδειχθεί ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας μετέφερε την οδηγία κατά τρόπο ατελή και, επομένως, πλημμελή, τότε αναμφιβόλως θα πληρούται η πρώτη προϋπόθεση για να στοιχειοθετηθεί ευθύνη για αποζημίωση (συναφώς, το Sąd Apelacyjny [εφετείο] παραπέμπει στην απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 1991 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-6/90 και C-9/90, και ιδίως στις σκέψεις 33 έως 41 της απόφασης αυτής). Μόνον αφού το δικαστήριο αποφανθεί επί της προϋπόθεσης αυτής στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του, θα χρειαστεί να εξακριβώσει αν και σε ποιον βαθμό η ενάγουσα υπέστη ζημία η οποία τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με παράβαση υποχρέωσης που υπέχει το εναγόμενο κράτος.

30. Συγχρόνως, το Sąd Apelacyjny (εφετείο) επισημαίνει ότι κρίνει εσφαλμένες τις λοιπές νομικές εκτιμήσεις του Sąd Okręgowy (περιφερειακού δικαστηρίου). Δεν αμφισβητείται ότι η ενάγουσα ζητεί, στην υπόθεση αυτή, αποζημίωση από το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) για υλική ζημία. Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι, συνεπεία της ατελούς εφαρμογής της οδηγίας δεν μπόρεσε να λάβει από τον ασφαλιστή περαιτέρω χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη ως αποτέλεσμα του θανάτου της μητέρας της, ύψους 78 000 πολωνικών ζλότι (PLN). Πράγματι, όπως διαπίστωσε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, σκοπός της χρηματικής ικανοποίησης που όφειλε στην ενάγουσα ο ασφαλιστής ήταν η κάλυψη της μη υλικής ζημίας. Γεγονός παραμένει ότι η χρηματική ικανοποίηση αποτελεί τη μορφή αποκατάστασης της μη υλικής ζημίας που προβλέπει το πολωνικό δίκαιο. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εσφαλμένη εφαρμογή της οδηγίας ενδέχεται να προκάλεσε υλική ζημία στην περιουσία της ενάγουσας, υπό τη μορφή της μη λήψης χρηματικής παροχής από τον ασφαλιστή. Ο χαρακτηρισμός της αξίωσης της ενάγουσας έναντι του Skarb Państwa (Δημοσίου Ταμείου) ως αξίωσης αποζημίωσης δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι πηγή των μη ικανοποιηθεισών χρηματικών απαιτήσεων της ενάγουσας έναντι του ασφαλιστή ήταν η ηθική βλάβη που προκλήθηκε από τον θάνατο της μητέρας της.

31. Δεδομένου ότι το υποβληθέν ερώτημα δεν έχει απασχολήσει το Δικαστήριο, το Sąd Apelacyjny (εφετείο) έκρινε απαραίτητο, υπό τις συνθήκες αυτές, να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου για την ερμηνεία του άρθρου 2 της οδηγίας 2005/14.

[παραλείπόμενα]